

koska meripelastuksen johtokeskukset eivät voi yhdistää näitä yhteydenottoja puhelinverkon kautta suoraan lääkärille.

3.4.6 Toiminnan keskeyttäminen ja lopettaminen

Meripelastusjohtaja voi keskeyttää etsinnän tai pelastamisen tilapäisesti, jos vallitsevat olosuhteet estävät tarkoituksenmukaiset etsintä- ja pelastustoimet. Toiminnan keskeytyksestä tulee neuvotella meripelastustoimen johtajan tai hänen sijaisensa kanssa. Keskeytyksen perustelut tulee kirjata kattavasti meripelastuksen tietojärjestelmään. Toimintaa jatketaan esteen poistuttua. Myös meripelastustoimen johtajalla, tai hänen sijaisellaan, on oikeus ottaa yksittäistapauksessa asia ratkaistavakseen.

Meripelastusjohtaja päättää etsintä- ja pelastustoimien lopettamisesta, kun suoritettujen tiedustelu- ja etsintätoimien perusteella on selvitetty, ettei tarvetta lisätoimiin ole tai kun kaikki vaaraan joutuneet ovat löytyneet ja pelastuneet. Meripelastusjohtaja voi päättää etsinnät myös silloin, kun on ilmennyt, ettei perusteltua toivoa elossa olevien löytämisestä enää ole. Tällöin ennen etsintä- ja pelastustoimien lopettamispäätöstä, meripelastuksen johtokeskuksen tulee ilmoittaa asiasta poliisin aluevastuun perusteella määräytyvälle johtokeskukselle tai poliisilaitokselle mahdollisen kadonneen henkilön etsintään varautumiseksi ja mahdollisen johtovastuun siirron sopimiseksi.

Meripelastusjohtajan on huolehdittava siitä, että päätöksestä keskeyttää tai lopettaa etsintä- ja pelastustoimet tiedotetaan välittömästi kaikille yksiköille, johtoportaille ja keskeisille sidosryhmille lähettämällä kansainvälisen radio-ohjesäännön mukainen hätäliikenteen päättymisilmoitus sekä muulla tarkoituksenmukaisella tavalla.

3.5 Palkkiot ja korvaukset

Valtio maksaa henkilölle, joka meripelastusjohtajan määräyksestä on avustanut meripelastustoimen tehtävässä, kohtuullisen palkkion ja korvaa aiheutuneet kustannukset. Valtio maksaa myös korvauksen tällaisessa tehtävässä turmeltuneista tai hävinneistä työvälineistä, vaatteista ja varusteista. Meripelastusjohtajan määräyksestä käyttöön otetusta omaisuudesta sekä turmeltuneesta, hävinneestä tai tuhoutuneesta omaisuudesta valtio maksaa täyden korvauksen. Meripelastuksen johtokeskus tiedottaa tehtävään määrätylle henkilölle korvauksen hakutavasta.

Vapaaehtoiselle yhdistykselle tai muulle yhteisölle valtio maksaa palkkion ja korvaa aiheutuneet kustannukset samoin periaattein kuin yksityishenkilöille taikka järjestöjen kanssa sovitulla tavalla. Palkkion maksamisen ja kustannusten korvauksen edellytyksenä on, että Rajavartiolaitos on nimenomaisesti antanut kyseisen tehtävän vapaaehtoisen yhdistyksen tai muun yhteisön suoritettavaksi.

Palkkiota tai korvausta on haettava Rajavartiolaitokselta tätä tarkoitusta varten käyttöön vahvistettua lomaketta käyttäen kolmen kuukauden kuluessa palkkio- tai korvausperusteen syntymisestä. Lomake toimitetaan Rajavartiolaitokselle kulloinkin voimassa olevien laskutusohjeiden mukaisesti.

Meripelastustoimen tehtävässä sattuneesta tapaturmasta suoritetaan korvaus valtion varoista samojen perusteiden mukaan kuin työtapaturmasta, siltä osin kuin vahingoittuneella ei ole oikeutta vähintään samansuuruiseen korvaukseen muun lain mukaan.

Jos vahingoittuneen työnantaja on tämän lain nojalla korvattavan tapaturman osalta maksanut palkkaa, ennakkoa tai muita maksuja, on työnantajan oikeudesta voimassa, mitä tapaturmavakuutuslaissa (608/48) on työnantajan oikeudesta säädetty.

Asian, joka koskee korvauksen suorittamista valtion varoista tapaturman johdosta, käsittelee ensimmäisenä asteena Valtiokonttori.

3.6 Tilastointi ja tutkinta

Vaaratilanteista ja niiden aiheuttamista toimenpiteistä kertynyt aineisto säilytetään meripelastuksen johtokeskuksissa tilastointia ja tutkintaa varten siten kuin asiasta on tarkemmin

määrätty Rajavartiolaitoksen sisäisillä ohjeilla. Tilastoinnin ja tutkinnan tarkoituksena on myötävaikuttaa merenkulun turvallisuuden lisäämiseen ja onnettomuuksien ehkäisemiseen sekä antaa perusteet meripelastustoimen kehittämiseksi. Meripelastusrekisteriin sisältyvien henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Vesiliikenteessä tapahtuneet onnettomuudet tutkitaan niin kuin onnettomuuksien tutkinnasta annetussa laissa (373/1985) on säädetty. Meripelastustoimi tukee onnettomuustutkintakeskusta onnettomuuksien tutkinnassa laissa säädetyllä tavalla ja ilmoittaa Onnettomuustutkintakeskukselle jokaisesta Suomen meripelastusvastuualueella tapahtuneesta kauppamerenkulun onnettomuudesta tai suuronnettomuuden vaaratilanteesta kuten myös suomalaisen aluksen joutuessa onnettomuuteen Suomen meripelastusvastuualueen ulkopuolella.

Onnettomuuksien rikosoikeudellisesta tutkinnasta vastaa poliisi. Rajavartiolaitos tukee tutkintaa tarvittavassa laajuudessa.

3.7 Omaisuuden pelastaminen

Meripelastuksen etsintä- ja pelastustehtävissä keskitytään merellä vaarassa olevien ihmisten etsimiseen ja pelastamiseen. Vaikka omaisuuden pelastaminen ei kuulu meripelastustoimen tehtäviin, meripelastuksen etsintä- ja pelastusyksiköt voivat tapauskohtaisesti ihmishengen pelastamisen keinona pelastaa myös omaisuutta edellyttäen, että tässä tapauksessa omaisuuden pelastaminen on toteuttamiskelpoisin keino vaarassa olevan ihmisen pelastamiseksi.

Omaisuuden pelastamisesta huolehtivat ensisijaisesti kaupalliset pelastusyrietykset aluksen päällikön, laivanisännän tai vakuutusyhtiön kanssa solmitun pelastussopimuksen perusteella. Mikäli meripelastustoimen vaaratilanteessa tai avustustehtävässä ihmisten lisäksi pelastetaan tai avustetaan omaisuutta, se tehdään vain lähimpään suojasatamaan asti. Tästä eteenpäin aluksen omistaja vastaa alukseen kohdistuvista toimenpiteistä ja niiden aiheuttamista kustannuksista.

Merkittävien lisävahinkojen estämiseksi voidaan meripelastustoimen yksiköitä käyttää rajoitetusti omaisuuden pelastamiseen, myös silloin kun aluksella ei ole ihmisiä.

Onnettomuuksien aiheuttamien vahinkojen rajoittamisessa korostuu aluksen päällikön vastuu. Hänellä on aina vastuu aluksensa turvallisuudesta ja hän vastaa pelastustoimien johtamisesta aluksellaan kaikissa olosuhteissa.

3.8 Tiedottaminen

Tiedottaminen on osa etsintä- ja pelastustoimintaa ja onnistuneella tiedottamisella voi olla suuri merkitys tapauksen selvittämisessä. Tiedottamisella ei kuitenkaan saa loukata henkilöiden yksityisyyden suojaa, joten omaisten ja asianomistajien oikeudet on korostuneesti otettava huomioon.

Meripelastustapahtuman tiedottamiseen vaikuttavat tapahtuman vakavuus ja sen yleinen kiinnostavuus. Johtava meripelastuksen johtokeskus aloittaa tiedottamisen ja vastuussa oleva meripelastustoimen johtaja tai hänen valtuuttamansa vastaa tapauksen tiedottamisesta jatkossa. Monialaonnettomuudessakin meripelastustoimi vastaa yleistiedottamisesta tapauksessa niin kauan, kun kyseessä on ihmishenkien pelastaminen. Kun johtovastuu siirtyy toiselle viranomaiselle, siirtyy samalla myös tapahtuman tiedotusvastuu, ellei tapauskohtaisesti toisin sovita. Yleistiedotuksen ohella kukin osallistujataho tiedottaa vain omista toimistaan siten kuin niistä yhdessä on sovittu.

Meripelastustoimen tiedottaminen meripelastustilanteissa on kuvattu tarkemmin [liitteessä 11](#).